

Lakiosasto

16.5.2001

Työeläkelaitoksille

VIIMEISEN LAITOKSEN PERIAATETTA TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄSSÄ KOSKEVAT LAIT ON VAHVISTETTU

Yleiskirjeessä A 9/2001 on kerrottu hallituksen esityksestä eduskunnalle viimeisenä eläkelaitoksena työeläkejärjestelmässä toimivaa eläkelaitosta koskevaksi lainsäädännöksi. Yleiskirjeen liitteenä on asiaa koskeva hallituksen esitys HE 19/2001 vp. Lakimuutokset on vahvistettu. Lait tulevat voimaan 1.1.2004.

Eduskuntakäsittelyssä TEL:n 10 b §, MEL:n 26 § ja VEL:n 3 b § muutuivat esitetystä. Muutoksilla ei kuitenkaan ole merkitystä viimeisen eläkelaitoksen periaatteen toteuttamisessa. Muutokset koskevat työkyvyttömyyseläkkeen hakemista ja työkyvyttömyyseläkettä hakevan oikeuksia ja velvollisuuksia.

Muutos eduskunnassa

Uutta TEL:n 10 b §:ää vastaava säännös on nykyisin työntekijäin eläkeasetuksen (TEA) 11 §:ssä. Koska siinä säädetään henkilön velvollisuuksista ja hakemuksen käsittelyn raukeamisesta, hallituksen esityksessä ehdotettiin tällaisten säännösten siirtämistä lakiin TEL:n 10 b §:ään sisällöltään muuttamattomina.

Eduskunta kuitenkin nosti lakiin myös nykyisen TEA:n 11 §:n 2 momentin sisällön (lääkärinlausunnon liittäminen hakemukseen) ja muutti ehdotetun TEL:n 10 b §:n 2 momentin sisältöä, joka hallituksen esityksessä vastasi nykyistä TEA:n 11 §:n 3 momenttia.

Nykyisin TEA:n 11 §:n 3 momentin mukaan työkyvyttömyyseläkkeen hakija tai saaja on velvollinen eläkelaitoksen määräyksestä käymään työkyvyttömyyden selvittämistä varten tutkittavana eläkelaitoksen nimeämän lääkärin luona tai eläkelaitoksen osoittamassa sairaalassa. Eläkelaitoksen on korvattava tutkimuksista aiheutuneet kustannukset, joihin luetaan myös kohtuulliset matkakustannukset ja kohtuullinen matkapäiväraha toiselle paikkakunnalle määräyksen mukaisesti tehdystä matkasta. Jos hakija ilman hyväksyttävää syytä jättää noudattamatta tätä eläkelaitoksen määräystä, asian käsittely voidaan määrätä raukeamaan.

Lakiosasto

16.5.2001

Eduskunta muutti eläkelaitoksen osoittaman *sairaalan* tilalle *kuntoutus- tai tutkimuslaitoksen*. Lisäksi hakemuksen käsittelyä ei voida jatkossa määrätä raukeamaan. Hakijan kieltäytyessä ilman hyväksyttävää syytä tutkimuksesta, hakemus voidaan ratkaista saatujen muiden selvitysten perusteella. Tällöin eläkkeenhakija saa asiasta valituskelpoisen päätöksen. Nämäkin muutokset tulevat voimaan 1.1.2004.

MEL:iin ja VEL:iin tehtiin vastaavat muutokset.

Lakimuutosten vaikutukset työeläkejärjestelmässä

Yleiskirjeessä A 9/2001 on kerrottu uudistuksen keskeisimmät vaikutukset. VILMA-uudistuksen toteuttamiseksi on perustettu VILMA-tietoliikenneryhmä. Lisäksi perustetaan VILMA-eläkkeen maksuryhmä, työkyvyttömyys- ja yve-asioiden ryhmä, VILMA-vastuunjakoryhmä, VILMA-soveltamisohjeryhmä, tilastoryhmä ja VILMA-koordinointiryhmä.

Liitteet

Vahvistetut lakitekstit (TEL 375/2001, LEL 376/2001, MYEL 377/2001, YEL 378/2001, MEL 379/2001, KVTEL 380/2001, VEL 381/2001, valtion perhe-eläkelaki 382/2001, kuukautta lyhyempien valtion palvelusuhteiden eläketurvan järjestämisestä annettu laki 383/2001 ja vakuutusosoikeudesta annettu laki 384/2001) ovat liitteenä.

Lakitekstit

Tässä yleiskirjeessä mainittuja lakitekstejä voi tilata sekä suomen- että ruotsinkielisenä Oy Edita Ab:stä, puhelin (09)-5660 566. Lakitekstit löytyvät internetistä osoitteesta www.finlex.edita.fi

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Riitta Korpiuoma

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2001

Julkaistu Helsingissä 10 päivänä toukokuuta 2001

N:o 375—384

SISÄLLYS

N:o		Sivu
375	Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta	1065
376	Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta	1070
377	Laki maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta	1071
378	Laki yrittäjien eläkelain muuttamisesta	1072
379	Laki merimieseläkelain muuttamisesta	1073
380	Laki kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta	1078
381	Laki valtion eläkelain muuttamisesta	1081
382	Laki valtion perhe-eläkelain muuttamisesta	1085
383	Laki kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta	1086
384	Laki vakuutus oikeudesta annetun lain 5 a §:n muuttamisesta	1087

N:o 375

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 4 §:n 3 momentti, 4 b §:n 4 momentti ja 10 b §, sellaisina kuin ne ovat 4 §:n 3 momentti laissa 1482/1995, 4 b §:n 4 momentti laissa 100/1990 ja 10 b § laissa 1347/1990, sekä

lisätään 4 e §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 559/1993 ja 1263/1999 sekä mainitussa laissa 1482/1995, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy viimeksi mainitulla lailla kumotun 3 momentin tilalle uudeksi 3 momentiksi, lakiin uusi 10 d ja 12 d §, 17 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 949/1992, uusi 4 momentti, 19 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1331/1999, uusi 8 momentti, 19 d §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 938/1984 ja 835/1996 sekä mainitussa laissa 1482/1995, uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, 21 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 878/1994 ja mainituissa laeissa 1263/1999 ja 1331/1999, uusi 5 momentti, 21 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 878/1994, uusi 5—8 momentti sekä 21 b §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 878/1994 ja laissa 283/1999, siitä viimeksi mainitulla lailla kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti seuraavasti:

4 §

Oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä on työntekijällä, jonka työkyvyn voidaan sairau-

den, vian tai vamman johdosta arvioida, kun otetaan huomioon myös jo kulunut aika, olevan yhdenjaksoisesti ainakin vuoden ajan alentunut vähintään kahdella viidenneksellä.

HE 19/2001
StVM 5/2001
EV 30/2001

Työkyvyn alentumista arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan häneltä kohtuudella edellyttää silmällä pitäen hänen koulutustaan, aikaisempaa toimintaansa, ikäänsä ja asumisolosuhteitaan sekä näihin verrattavia muita seikkoja. Työkyvyn vaihdellessa otetaan huomioon vuotuinen ansio. Niin ikään työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä, jos hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke valtion eläkelain (280/1966) 9 §:n tai kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön vastaavan määräyksen nojalla, jollei 10 d §:n 5 momentista muuta johdu.

4 b §

Leskelle, jonka oikeus eläkkeen saamiseen 2 momentin mukaan lakkaa, maksetaan kertosuorituksena määrä, joka on yhtä suuri kuin hänen leskeneläkkeensä kolmen vuoden ajalta olisi ollut. Kertosuorituksen perusteena käytetään viimeksi maksettua kuukausieläkettä tai, jos eläkelaitos toimii 10 d §:n 2 momentin mukaisena viimeisenä eläkelaitoksena, sen maksamaa eläkkeiden yhteismäärää kuukaudessa. Jos lakkautettua leskeneläkettä aletaan 2 momentin nojalla maksaa uudelleen, eläkkeestä vähennetään maksetun kertosuorituksen määrä siten, että kulloinkin maksettavan eläkkeen määrästä vähennetään kolmannes enintään yhdeksän vuoden ajan. Saman edunjättäjän jälkeen kertosuoritus maksetaan vain kerran.

4 e §

Työntekijällä on oikeus saada yksilöllistä varhaiseläkettä myös silloin, kun hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke valtion eläkelain 9 c §:n tai kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön vastaavan määräyksen nojalla, jollei 10 d §:n 5 momentista muuta johdu.

Indeksitarkistus

10 b §

Eläkettä on haettava sitä varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä eläkelaitoksen määräämä selvitys.

Haettaessa työkyvyttömyyseläkettä eläkelaitokselle on toimitettava hakijan terveydentilasta laadittu lääkärinlausunto, joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Eläkelaitos voi kuitenkin hyväksyä muunkinlaisen lääkärinlausunnon tai sitä vastaavan selvityksen. Jos hakija on hoidettavana sairaalassa tai siihen on muu erityinen syy, eläkelaitos voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon.

Työkyvyttömyyseläkkeen hakija tai saaja on velvollinen eläkelaitoksen määräyksestä käymään työkyvyttömyyden selvittämistä varten tutkittavana eläkelaitoksen nimeämän lääkärin luona tai eläkelaitoksen osoittamassa kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa. Eläkelaitoksen on tällöin korvattava tutkimuksesta aiheutuvat kustannukset, joihin luetaan myös kohtuulliset matkakustannukset ja kohtuullinen matkapäiväraha toiselle paikkakunnalle määräyksen mukaisesti tehdystä matkasta. Jos hakija ilman hyväksyttävää syytä kieltäytyy tutkimuksesta, hakemus voidaan saadun selvityksen nojalla ratkaista.

Eläkehakemus katsotaan tehdyksi sinä päivänä, jona se on saapunut 8 §:n 4 momentin 1—13 kohdassa mainitussa laissa tarkoitettulle eläkelaitokselle tai eläketurvakeskukselle taikka eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen sitä varten valtuuttamalle asiamiehelle. Jollei hakija kehotuksen saatuaan eläkelaitoksen määräämässä kohtuullisessa ajassa toimita sille hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavaa lisäselvitystä, hakemus katsotaan tehdyksi kuitenkin vasta silloin, kun eläkelaitokseen on saapunut hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Tarkempia säännöksiä eläkkeen hakemisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

10 d §

Eläkelaitos, jossa työntekijän 8 §:n 4 momentin 1, 2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain (*yksityisten alojen eläkelait*) mukainen vähimmäisehdot täyttävä eläketurva oli järjestetty eläketapahtumahetkellä tai viimeksi

ennen eläketapahtumaa, käsittelee ja ratkaisee eläkehakemuksen, joka koskee edellä tarkoitettua lain mukaista vähimmäisehdot täyttävää eläketurvaa. Tämä eläkelaitos (*yksityisten alojen eläkelaitos*) hoitaa myös kyseisten lakien mukaisen eläkkeen maksamisen ja eläkkeeseen liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät, jollei 3 momentissa tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen tehtävistä muuta seuraa.

Jos työntekijä on ollut sekä yksityisten alojen eläkelain että 8 §:n 4 momentin 3 tai 4 kohdassa mainitun lain (*julkisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hänellä eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli järjestettynä vähimmäisehdot täyttävä eläketurva yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*):

1) antaa omasta 1 momentin mukaisesta päätöksestään sekä julkisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien kunnallisen eläkelaitoksen ja valtiokonttorin (*julkisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos työntekijän eläketurva oli eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty julkisten alojen eläkelaitoksessa, se hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 2 momentissa tarkoitettua tehtävää myös yksityisten alojen eläkelakien mukaisen eläketurvan osalta.

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa tuleva aika tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin työntekijän viimeisen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 1—3 momentissa säädetään, se eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos julkisten alojen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen valtion eläkelain 9 §:n 1 momentin a tai b kohdan tai 9 c §:n nojalla taikka kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön vastaavien määräysten nojalla ja jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rahamäärän

kolminkertaisena, tämän julkisten alojen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä. Jos yksityisten alojen eläkelaitos ja viimeinen eläkelaitos ovat tällöin työntekijän työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ei sovelleta, mitä säädetään 4 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen, 4 e §:n 2 momentissa oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja edellä 3 momentissa viimeisestä eläkelaitoksesta.

Vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläketä taikka sukupolvenvaihdoseläketä, luopumiskorvausta tai luopumistukea maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensajalle myönnetään uusi eläke. Jos eläkkeensaaja kuitenkin hakee työkyvyttömyyseläketä, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio, työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta, mitä 2—5 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä, ei sovelleta, mitä 2—5 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, elleivät eläkelaitokset toisin sovi.

Tässä pykälässä säädetystä toimivaltaisesta eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän pykälän ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, asian ratkaisee eläkelaitoksen pyynnöstä eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

12 d §

Jos eläkelaitos on 10 d §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut 8 §:n 4 momentin 3 tai 4 kohdassa mainitun lain tai vastaavan perhe-eläketurvan mukaista eläketä, eläketurvakeskus perii ja hyvittää eläkelaitokselle nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aika-

na. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään ja hyvitetään siten kuin eläketurvakeskus ja julkisten alojen eläkelaitokset asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

Jos 10 d §:n 3 momentissa tarkoitettu julkisten alojen eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut 8 §:n 4 momentin 1, 2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä, nämä eläkekustannukset korkoineen korvataan sille siten kuin 1 momentissa säädetään.

17 b §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun eläkelaitos on yksityisten alojen eläkelaitoksena tai 10 d §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaisia etuuksia aiheettomasti. Siltä osin kuin viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen eläkelakien mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa kuitenkin takaisinperittävistä etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän. Jos viimeinen eläkelaitos perii takaisinperittävän määrän 3 momentin mukaisesti kuittaamalla, siinä tarkoitettuna eläke-eränä pidetään viimeisen eläkelaitoksen maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

19 b §

Mitä 5—7 momentissa säädetään eläkkeen kertasuorituksesta, sovelletaan 10 d §:n 2 momentissa tarkoitettuun viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään sisältyvien eläkkeiden yhteismäärään kuukaudessa.

19 d §

Mitä 1—4 momentissa säädetään, sovelletaan myös niihin etuuksiin, jotka eläkelaitos 10 d §:n 2 momentin nojalla viimeisenä eläkelaitoksena maksaa.

21 §

Yksityisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 1—4 momentissa ja 21 a §:n 5—8 momentissa säädetään. Kunnallisen eläkelaitoksen tai valtiokonttorin viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 10 d §:n 2 momentissa tarkoitetuissa julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

21 a §

Yksityisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää koskeva valituskirjelmä on toimitettava tälle eläkelaitokselle 21 §:n 1 momentissa säädettyssä määräajassa. Sen on pyydettävä valituksesta lausunto julkisten alojen eläkelaitoksilta siltä osin kuin valitus koskee näiden hoitamaa eläketurvaa. Lausuntoa ei kuitenkaan pyydetä, jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, yksityisten alojen eläkelaitos antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, viimeisen eläkelaitoksen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle. Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään.

Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia ja jos yksityisten alojen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena hyväksyy sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta uusi, oikaistu päätösyhdistelmä. Jos se ei oikaise päätösyhdistelmää, menettellään siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään.

Kun päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään eläkelautakunnassa tai vakuutus-oikeudessa tai kun on kysymys yksityisten alojen eläkelakien mukaisen lainvoimaisen päätösyhdistelmän poistamisesta tai oikaisemisesta vakuutetun eduksi taikka kun päätösyhdistelmässä on 21 e §:ssä tarkoitettu virhe, sovelletaan tämän lain säännöksiä, jollei vakuutus-oikeudesta annetussa laissa (14/1958) toisin säädetä.

21 b §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös yksityisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Tällä lailla kumotaan 23 päivänä helmikuuta 1962 annetun työntekijäin eläkeasetuksen (183/1962) 11, 12 ja 12 a—12 d § niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 376

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 2 a §, sellaisena kuin se on laissa 1348/1990, sekä *muutetaan* 13 a §, sellaisena kuin se on laissa 1332/1999, seuraavasti:

13 a §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 1 §:n 6 ja 7 momentissa, 3 §:n 2 momentissa, 3 a §:ssä, 4 §:n 1 ja 5 momentissa, 4 a §:n 2—6 momentissa, 4 b—4 d, 4 f—4 h ja 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 4 ja 6 momentissa, 5 c, 7 f—7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a—10 d ja 12 §:ssä, 12 a §:n 4 ja 5 momentissa, 12 d, 13 a ja 13 b §:ssä, 15 §:n 2 momentissa sekä 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 b—19 d, 20, 21, 21 a—21 e, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 mikuuta 2004.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 377

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 16 a §, sellaisena kuin se on laissa 1349/1990, sekä
muutetaan 19 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 655/2000, seuraavasti:

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h ja 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa sekä 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a ja 10 b—10 d §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 12 d, 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

HE 19/2001
 StVM 5/2001
 EV 30/2001

N:o 378

L a k i**yrittäjien eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/1969) 2 a §, sellaisena kuin se on laissa 1350/1990, sekä
muutetaan 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 656/2000, seuraavasti:

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h ja 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa sekä 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10 ja 10 b—10 d §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 12 d, 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 mikuuta 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 379

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 2 §, 17 §:n 2 momentti, 26 §, 28 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 28 a §:n 3 momentti ja 28 b §:n 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat 2 § osaksi laissa 1346/1990, 17 §:n 2 momentti laissa 1038/1986, 26 § osaksi laissa 476/1981, 28 §:n 1 momentti laissa 739/1966, 28 §:n 2 momentti laissa 768/1970 ja 28 §:n 4 momentti laissa 1745/1995, 28 a §:n 3 momentti laissa 102/1990 ja 28 b §:n 5 momentti laissa 1333/1999, sekä

lisätään lakiin uusi 3 c ja 27 b §, 33 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 951/1992, uusi 4 momentti, 59 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 880/1994 ja mainitussa laissa 1333/1999, uusi 5 momentti, 59 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 880/1994, uusi 5—8 momentti, 60 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 880/1994 ja laissa 285/1999, siitä viimeksi mainitulla lailla kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti, ja 63 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 939/1984 ja 836/1996 sekä mainitussa laissa 1745/1995, uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Tämän lain mukaisen vakuutustoiminnan harjoittaminen kuuluu merimieseläkekassalle, jonka kotipaikka on Helsinki.

Eläkelaitos, jossa työntekijän työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentin 1, 2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain (*yksityisten alojen eläkelait*) mukainen vähimmäisehdot täyttävä eläketurva oli järjestetty eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa, käsittelee ja ratkaisee eläkehakemuksen, joka koskee edellä tarkoitetun lain mukaista vähimmäisehdot täyttävää eläketurvaa. Tämä eläkelaitos (*yksityisten alojen eläkelaitos*) hoitaa myös kyseisten lakien mukaisen eläkkeen maksamisen ja eläkkeeseen

liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät, jollei 4 momentissa tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen tehtävistä muuta seuraa.

Jos työntekijä on ollut sekä yksityisten alojen eläkelain että työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3 tai 4 kohdassa mainitun lain (*julkisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hänellä eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli järjestettynä vähimmäisehdot täyttävä eläketurva yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*):

1) antaa omasta 2 momentin mukaisesta päätöksestään sekä julkisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien kunnallisen

HE 19/2001
StVM 5/2001
EV 30/2001

2 410301/56

eläkelaitoksen ja valtiokonttorin (*julkisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos työntekijän eläketurva oli eläketapahutumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahutun järjestetty julkisten alojen eläkelaitoksessa, se hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 3 momentissa tarkoitettut tehtävät myös yksityisten alojen eläkelakien mukaisen eläketurvan osalta.

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa tuleva aika tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin työntekijän viimeisen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 2—4 momentissa säädetään, se eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos julkisten alojen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen valtion eläkelain 9 §:n 1 momentin a tai b kohdan tai 9 c §:n nojalla taikka kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön vastaavien määräysten nojalla ja jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää työntekijän eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rahamäärän kolminkertaisena, tämän julkisten alojen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä. Jos yksityisten alojen eläkelaitos ja viimeinen eläkelaitos ovat tällöin työntekijän työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ei sovelleta, mitä säädetään 17 §:n 2 momentissa oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen ja yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja edellä 4 momentissa viimeisestä eläkelaitoksesta.

Vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä taikka sukupolvenvaihdoiseläkettä, luopumiskorvausta tai luopumistukea maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena, vaikka eläkkeensaajalle myönnetään uusi eläke. Jos eläkkeensaaja kuitenkin hakee työkyvyttömyyseläkettä, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio, työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta, mitä

3—6 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä yksityisten alojen että julkisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä, ei sovelleta, mitä 3—6 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, elleivät eläkelaitokset toisin sovi.

Tässä pykälässä säädetystä toimivaltaisesta eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän pykälän ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, asian ratkaisee eläkelaitoksen pyynnöstä eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

3 c §

Jos eläkekassa on 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3 tai 4 kohdassa mainitun lain tai vastaavan perhe-eläketurvan mukaista eläkettä, eläketurvakeskus perii ja hyvittää eläkekassalle nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään ja hyvitetään siten kuin eläketurvakeskus ja julkisten alojen eläkelaitokset asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

Jos 2 §:n 4 momentissa tarkoitettu julkisten alojen eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1, 2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä, nämä eläkekustannukset korkoineen korvataan sille siten kuin 1 momentissa säädetään.

17 §

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä myös silloin, kun hänelle tämän lain alaisen työsuhteen päätyttyä on myönnetty myöhemmän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläke valtion eläkelain (280/1966) 9 tai 9 c §:n taikka kunnallisen eläkelaitoksen eläkesään-

nön vastaavan määräyksen nojalla, jollei 2 §:n 6 momentista muuta johdu.

26 §

Eläkettä on haettava sitä varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä eläkekassan määräämä selvitys.

Työkyvyttömyyseläkkeen hakija tai saaja on velvollinen eläkekassan määräyksestä käymään työkyvyttömyyden selvittämistä varten tutkittavana eläkekassan nimeämän lääkärin luona tai eläkekassan nimeämässä kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa. Eläkekassan on tällöin korvattava tutkimuksesta aiheutuvat kustannukset, joihin luetaan kuuluvaksi, mikäli henkilö on määrätty tutkittavaksi asuinpaikkakuntansa ulkopuolelle, myös kohtuullinen korvaus matkakuluista ja kohtuullinen matkapäiväraha. Jos hakija ilman hyväksyttävää syytä kieltäytyy tutkimuksesta, hakemus voidaan saadun selvityksen nojalla ratkaista.

Eläkehakemus katsotaan tehdyksi sinä päivänä, jona se on saapunut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—13 kohdassa mainitussa laissa tarkoitettulle eläkelaitokselle tai eläketurvakeskukselle taikka eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen sitä varten valtuuttamalle asiamiehelle. Jollei hakija kehoituksen saatuaan eläkekassan määräämässä kohtuullisessa ajassa toimita sille hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavaa lisäselvitystä, hakemus katsotaan tehdyksi kuitenkin vasta silloin, kun eläkekassaan on saapunut hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Tarkempia säännöksiä eläkkeen hakemisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

27 b §

Eläkkeensaajan kuollessa oikeus eläkkeen saamiseen lakkaa kuolinpäivää seuraavan kalenterikuukauden alusta. Jos työkyvyttömyyseläke lakkautetaan työkyvyn palautumisen vuoksi tai jos eläke muusta syystä lakkautetaan tai sitä vähennetään, sen maksaminen päättyy tai vähennettyä eläkettä suoritetaan lähinnä seuraavasta mahdollisesta eräpäivästä.

28 §

Työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä, sitä

kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, ei kuitenkaan takautuvasti pitemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen vuoden ajalta.

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä ei suoriteta siltä ajalta, jolta työnantaja on velvollinen suorittamaan palkkaa.

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, täyttää työkyvyttömyyseläkettä suoritetaan 1 momentin mukaisesti, jos eläkehakemus on tehty ennen kuin sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa on maksettu 3 momentissa mainituilta 150 ensimmäiseltä suorituspäivältä tai jos työkyvyttömyyseläke myönnetään 15 §:ssä tarkoitettuna yksilöllisenä varhaiseläkkeenä. Tällöin kuitenkin täyden työkyvyttömyyseläkkeen suorittamisen edellytyksenä on, ettei eläkehakemuksen tekemistä seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä tai, jos tänä aikana on haettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, sen hakemista seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä ole myönnetty vähintään kuukauden ajalta yhdenjaksoisesti maksettavaa päivärahaa, joka kohdistuu työkyvyttömyyden jälkeiseen aikaan tai, jos tähän aikaan kohdistuva päiväraha on hylätty, sen hylkäämisen jälkeiseen aikaan. Jos päivärahan suorittaminen lakkaa ensisijaisuusajana sairausvakuutuslain 15 a §:n perusteella sen vuoksi, että työntekijälle myönnetty työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettun muun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukainen vanhuuseläke alkaa, työntekijälle suoritetaan täyttä työkyvyttömyyseläkettä sanotun eläkkeen alkamisesta lukien, kuitenkin aikaisintaan 1 momentissa säädetystä ajankohdasta.

28 a §

Leskelle, jonka oikeus eläkkeen saamiseen 1 momentin mukaan lakkaa, maksetaan kertasuorituksena määrä, joka on yhtä suuri kuin hänen leskeneläkkeensä kolmen vuoden ajalta olisi ollut. Kertasuorituksen perusteena käytetään viimeksi maksettua kuukausieläkettä tai, jos eläkekassa toimii 2 §:n 3 momentin

mukaisena viimeisenä eläkelaitoksena, sen maksamaa eläkkeiden yhteismäärää kuukaudessa. Jos lakkautettua leskeneläkettä aletaan 1 momentin nojalla maksaa uudelleen, eläkkeestä vähennetään maksetun kertasuorituksen määrä siten, että kulloinkin maksettavan eläkkeen määrästä vähennetään kolmannes enintään yhdeksän vuoden ajan. Saman edunjättäjän jälkeen kertasuoritus maksetaan vain kerran.

28 b §

Eläkkeen kertasuorituksessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä työntekijäin eläkelain 19 b §:n 5—8 momentissa säädetään.

33 §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun eläkekassa on yksityisten alojen eläkelaitoksena tai 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaisia etuuksia aiheettomasti. Siltä osin kuin eläkekassa viimeisenä eläkelaitoksena on maksanut aiheettomasti julkisten alojen eläkelakien mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Eläkekassa antaa kuitenkin viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan takaisinperittävistä etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän. Jos eläkekassa viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan perii takaisinperittävän määrän 3 momentin mukaisesti kuittaamalla, siinä tarkoitettuna eläke-eränä pidetään eläkekassan viimeisenä eläkelaitoksena maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

59 §

Eläkekassan viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 1—4 momentissa ja 59 a §:n 5—8 momentissa säädetään. Kunnallisen eläkelaitoksen tai valtiokonttorin viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

59 a §

Eläkekassan viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää koskeva valituskirjelmä on toimitettava sille 59 §:n 1 momentissa säädettyssä määräajassa. Eläkekassan on pyydettävä valituksesta lausunto julkisten alojen eläkelaitoksilta siltä osin kuin valitus koskee näiden hoitamaa eläketurvaa. Lausuntoa ei kuitenkaan pyydetä, jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, eläkekassa antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, eläkekassan on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle. Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään.

Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia ja jos eläkekassa viimeisenä eläkelaitoksena hyväksyy sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta uusi, oikaistu päätösyhdistelmä. Jos se ei oikaise päätösyhdistelmää, menetellään siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään.

Kun päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään eläkelautakunnassa tai vakuutus-oikeudessa tai kun on kysymys yksityisten alojen eläkelakien mukaisen lainvoimaisen päätösyhdistelmän poistamisesta tai oikaisemisesta vakuutetun eduksi taikka kun päätösyhdistelmässä on 61 a §:ssä tarkoitettu virhe, sovelletaan tämän lain säännöksiä, jollei vakuutus-oikeudesta annetussa laissa (14/1958) toisin säädetä.

60 a §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös eläkekassan viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää.

63 a §

Mitä 1—4 momentissa säädetään, sovelletaan myös niihin etuuksiin, jotka eläkekassa 2 §:n 3 momentin nojalla viimeisenä eläkelaitoksena maksaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun

eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 380

L a k i**kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä huhtikuuta 1964 annettuun kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelakiin (202/1964) uusi 1 a ja 6 d §, lain 8 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 941/1979, 250/1989, 1191/1994 ja 295/1999, siitä viimeksi mainitulla lailla kumotun 5 momentin tilalle uusi 5 momentti, 9 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1324/1994, uusi 5—8 momentti, 9 a §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti ja 11 §:ään, sellaisena kuin on viimeksi mainitussa laissa, uusi 5 momentti seuraavasti:

1 a §

Jos viranhaltija tai työntekijä taikka 1 §:n 7 momentissa tarkoitettu henkilö on ollut sekä tämän lain että valtion eläkelain (280/1966) tai työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentin 1, 2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain (*yksityisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palvelussuhteessa, kunnallinen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena:

1) antaa omasta päätöksestään sekä valtion eläkelain ja yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos viranhaltijan tai työntekijän taikka 1 §:n 7 momentissa tarkoitettua henkilöä eläketurva oli eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty valtion eläkelain mukaisesta eläketurvasta huolehtivassa valtiokonttorissa tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta

huolehtivassa eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitettua tehtävää myös tämän lain mukaisen eläketurvan osalta.

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi luettava eläketapahtuman ja eläkeiän täyttämisen välinen aika (*tuleva aika*) tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin viimeisen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, se eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos kunnallinen eläkelaitos 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen ja viranhaltija tai työntekijä taikka 1 §:n 7 momentissa tarkoitettu henkilö on eläkettä hakiessaan jatkuvassa virka- tai työsuhteessa taikka 1 §:n 7 momentissa tarkoitettua sopimussuhteessa jäsenyhteisöön tai jos kysymys on oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja jos työntekijäin eläkelain 10 d §:n 1 momentissa tarkoitettua eläkelaitoksen (*yksityisten alojen eläkelaitos*) eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää työntekijäin

eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna rahamäärän kolminkertaisena, kunnallisen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos kunnallinen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ei sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään.

Vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä taikka sukupolvenvaihdoseläkettä, luopumiskorvausta tai luopumistukea maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään uusi eläke. Jos eläkkeensaaja kuitenkin hakee työkyvyttömyyseläkettä, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio, työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta, mitä 1—4 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että valtion eläkelain tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä, ei sovelleta, mitä 1—4 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, elleivät eläkelaitokset toisin sovi.

Viimeisestä eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän pykälän ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, asian ratkaisee eläkelaitoksen pyynnöstä eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

6 d §

Jos kunnallinen eläkelaitos on 1 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien tai valtion eläkelain taikka valtion perhe-eläkelain (774/1968) mukaista eläkettä, se perii nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään siten kuin eläketurvakeskus, valtiokonttori ja kunnallinen eläkelaitos asiaista erikseen tarkemmin sopivat.

Jos 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettu eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksena maksanut tämän lain mukaista eläkettä, nämä eläkekustannukset korkoineen korvataan sille siten kuin 1 momentissa säädetään.

8 §

Kunnallisen eläkelaitoksen 1 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin tässä pykälässä ja 9 §:n 5—8 momentissa säädetään. Silloin kun kunnallisen eläkelaitoksen päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin valtion eläkelaisissa tai yksityisten alojen eläkelaisissa säädetään. Tällöin valtiokonttorin tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on, siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa, pyydettävä valituksesta kunnallisen eläkelaitoksen lausunto. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

9 §

Kunnallisen eläkelaitoksen 1 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää koskeva valituskirjelmä on toimitettava kunnalliselle eläkelaitokselle 8 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa. Sen on pyydettävä valituksesta lausunto yksityisten alojen eläkelaitokselta tai valtiokonttorilta siltä osin kuin valitus koskee näiden hoitamaa eläketurvaa. Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia, lausunto pyydetään vain, jos kysymyksessä on 1 a §:n 4 momentissa tarkoitettu tilanne.

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, kunnallinen eläkelaitos antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden, oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätös-

tään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, kunnallisen eläkelaitoksen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitetulle muutoksenhakuelimelle. Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään.

Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia ja jos kunnallinen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena hyväksyy sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta uusi, oikaistu päätösyhdistelmä. Jos se ei oikaise päätösyhdistelmää, menetellään siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään. Jos kysymyksessä on 1 a §:n 4 momentissa tarkoitettu tilanne ja yksityisten alojen eläkelaitos ei hyväksy valittajan vaatimuksia, kunnallisen eläkelaitoksen on siirrettävä valitus yksityisten alojen eläkelaitoksen päätöstä koskevalta osin työntekijäin eläkelain 20 §:ssä tarkoitettuun eläkelautakuntaan ja valituksen osalta menetellään siten kuin työntekijäin eläkelain 21 ja 21 a §:ssä säädetään.

Kun päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään kuntien eläkelautakunnassa tai vakuutusosoikeudessa tai kun on kysymys lainvoimaisen päätösyhdistelmän poistamisesta tai oikaisemisesta eläkkeensaajan eduksi taikka kun päätösyhdistelmässä on 10 b §:ssä tarkoitettu virhe, sovelletaan tämän lain säännöksiä, jollei vakuutusosoikeudesta annetussa laissa (14/1958) toisin säädetä.

9 a §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös kunnallisen eläkelaitoksen 1 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

11 §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun kunnallinen eläkelaitos on 1 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut tämän lain mukaisia etuuksia aiheettomasti. Siltä osin kuin kunnallinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti valtion eläkelain tai yksityisten alojen eläkelakien mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättää asianomainen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Kunnallinen eläkelaitos antaa kuitenkin takaisinperittävistä etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän. Jos kunnallinen eläkelaitos perii takaisinperittävän määrän 3 momentin mukaisesti kuittaamalla, siinä tarkoitettuna eläke-eränä pidetään kunnallisen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 381

L a k i**valtion eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/1966) 15 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 625/2000, ja

lisätään lakiin uusi 3 a ja 3 b §, 14 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 696/1985, 1671/1995 ja 837/1996, uusi 5 momentti, lakiin uusi 16 b §, 23 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1189/1994 ja 293/1999, uusi 5 momentti, 23 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1231/1995, uusi 5—8 momentti, 25 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1528/1993, uusi 3 momentti ja 25 a §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 momentti seuraavasti:

3 a §

Jos edunsaaja on ollut sekä tämän lain että kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/1964) tai työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentin 1—2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain (*yksityisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palveluksessa, valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena:

1) antaa omasta päätöksestään sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain sekä yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos edunsaajan eläketurva oli eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapah-

tumaa järjestetty kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaisesta eläketurvasta huolehtivassa kunnallisessa eläkelaitoksessa tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta huolehtivassa eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitetut tehtävät myös tämän lain mukaisen eläketurvan osalta.

Jos kuitenkin eläkkeen määrää laskettaessa eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi luettava eläketapahtuman ja eläkeiän täyttämisen välinen aika (*tuleva aika*) tai sitä vastaava ansio otetaan huomioon muun kuin viimeisen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, viimeinen eläkelaitos on sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, se eläkelaitos, missä tulevaa aikaa koskeva tai sitä vastaava eläketurva on järjestetty.

Jos valtiokonttori 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen 9 §:n 1

HE 19/2001
 StVM 5/2001
 EV 30/2001

3 410301/56

momentin a tai b kohdan nojalla tai jos kysymys on oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja jos työntekijäin eläkelain 10 d §:n 1 momentissa tarkoitettua eläkelaitoksen (*yksityisten alojen eläkelaitos*) eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua rahamäärän kolminkertaisena, valtiokonttorin on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos valtiokonttori ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ei sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään.

Vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä taikka sukupolvenvaihdoseläkettä, luopumiskorvausta tai luopumistukea maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään uusi eläke. Jos eläkkeensaaja kuitenkin hakee työkyvyttömyyseläkettä, jonka määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio, ei työkyvyttömyyseläkkeeseen sovelleta, mitä 1—4 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta.

Jos eläkkeen määrää laskettaessa on tai olisi otettava huomioon tuleva aika tai sitä vastaava ansio sekä tämän lain että kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain tai yksityisten alojen eläkelakien mukaisissa eläkkeissä, ei sovelleta, mitä 1—4 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, elleivät eläkelaitokset toisin sovi.

Viimeisestä eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän pykälän ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, asian ratkaisee eläkelaitoksen pyynnöstä eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

3 b §

Eläkettä on haettava sitä varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä valtiokonttorin määräämä selvitys.

Haettaessa työkyvyttömyyseläkettä valtio-

konttorille on toimitettava hakijan terveydentilasta laadittu lääkärinlausunto, joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Valtiokonttori voi kuitenkin hyväksyä muunkinlaisen lääkärinlausunnon tai sitä vastaavan selvityksen. Jos hakija on hoidettavana sairaalassa tai jos siihen on muu erityinen syy, valtiokonttori voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon.

Työkyvyttömyyseläkkeen hakija tai saaja on velvollinen valtiokonttorin määräyksestä käymään työkyvyttömyyden selvittämistä varten tutkittavana valtiokonttorin nimeämän lääkärin luona tai valtiokonttorin nimeämässä kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa. Valtiokonttorin on tällöin korvattava tutkimuksesta aiheutuvat kustannukset, joihin luetaan myös kohtuulliset matkakustannukset ja kohtuullinen matkapäiväraha toiselle paikkakunnalle määräyksen mukaisesti tehdystä matkasta. Jos hakija ilman hyväksyttävää syytä kieltäytyy tutkimuksesta, hakemus voidaan saadun selvityksen nojalla ratkaista.

Eläkehakemus katsotaan tehdyksi sinä päivänä, jona se on saapunut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—13 kohdassa mainitussa laissa tarkoitettulle eläkelaitokselle tai eläketurvakeskukselle taikka eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen sitä varten valtuuttamalle asiamiehelle. Jollei hakija kehoituksen saatuaan valtiokonttorin määräämässä kohtuullisessa ajassa toimita sille hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavaa lisäselvitystä, hakemus katsotaan tehdyksi kuitenkin vasta silloin, kun valtiokonttoriin on saapunut hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Tarkempia säännöksiä eläkkeen hakemisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös niihin etuuksiin, jotka valtiokonttori 3 a §:n 1 momentin nojalla viimeisenä eläkelaitoksena maksaa.

15 §

Jos vanhuuseläke tai sellainen täysi työkyvyttömyyseläke, jonka suuruutta määrättäessä ei ole sovellettu 5 a §:ää, on ennen 11

tai 12 §:n mukaista eläkkeen enimmäismäärän laskemista pienempi kuin viisi markkaa kuukaudessa, valtiokonttori voi maksaa eläkkeen kertasuorituksena. Kertasuoritus lasketaan sosiaali- ja terveystieteiden vahvistamien perusteiden mukaan. Kertasuorituksen saaneella ei sen jälkeen ole saman eläketapahuman vuoksi oikeutta eläkkeeseen niiden palvelusten perusteella, joihin kertasuoritus perustui. Jos määrääjäksi myönnetty työkyvyttömyyseläke on maksettu kertasuorituksena, voidaan eläkkeensaajalle kuitenkin myöntää eläke siltä ajalta, jonka hänen työkyvyttömyytensä määrääjän jälkeen jatkuu. Edellä sanottu markkamäärä tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta sen indeksiluvun mukaan, joka vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen soveltamista varten. Mitä tässä momentissa säädetään eläkkeen kertasuorituksesta, sovelletaan 3 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään sisältyvien eläkkeiden yhteismäärään kuukaudessa.

16 b §

Jos valtiokonttori on 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelain tai kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain tai vastaavan perhe-eläketurvan mukaista eläkettä, se peri nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan periä myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään siten kuin eläketurvakeskus, kunnallinen eläkelaitos ja valtiokonttori asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

Jos 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettu eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut tämän lain mukaista eläkettä, nämä eläkekustannukset korkoineen korvataan sille siten kuin 1 momentissa säädetään.

23 §

Valtiokonttorin 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin tässä

pykälässä ja 23 b §:n 5—8 momentissa säädetään. Silloin kun valtiokonttorin päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisissa tai yksityisten alojen eläkelaisissa säädetään. Tällöin kunnallisen eläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on, siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa, pyydyttävä valituksesta valtiokonttorin lausunto. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

23 b §

Valtiokonttorin 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää koskeva valituskirjelmä on toimitettava valtiokonttorille 23 §:n 2 momentissa säädettyssä määräajassa. Sen on pyydyttävä valituksesta lausunto yksityisten alojen eläkelaitokselta tai kunnalliselta eläkelaitokselta siltä osin kuin valitus koskee näiden hoitamaa eläketurvaa. Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia, lausunto pyydetään vain, jos kysymyksessä on 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu tilanne.

Jos kaikki ne eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset omaa päätöstään koskevalta osin, valtiokonttori antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden, oikaistun päätösyhdistelmän. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä laissa säädetään. Jos jokin edellä tarkoitetuista eläkelaitoksista ei oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, valtiokonttorin on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja sen johdosta annetut lausunnot 3 momentissa tarkoitettulle muutoksenhakuelimelle. Tällöin päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään muutenkin siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään.

Jos päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia ja jos valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena hyväksyy sille toimitetussa valituksessa esitetyt

vaatimukset, sen on annettava asiasta uusi, oikaistu päätösyhdistelmä. Jos se ei oikaise päätösyhdistelmää, menetellään siten kuin 3 ja 4 momentissa säädetään. Jos kysymyksessä on 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu tilanne ja yksityisten alojen eläkelaitos ei hyväksy valittajan vaatimuksia, valtiokonttorin on siirrettävä valitus yksityisten alojen eläkelaitoksen päätöstä koskevalta osin työntekijäin eläkelain 20 §:ssä tarkoitettuun eläkelautakuntaan, ja valituksen osalta menetellään siten kuin työntekijäin eläkelain 21 ja 21 a §:ssä säädetään.

Kun päätösyhdistelmää koskeva valitusasia käsitellään valtion eläkelautakunnassa tai vakuutusoikeudessa tai kun on kysymys lainvoimaisen päätösyhdistelmän poistamisesta tai oikaisemisesta eläkkeensaajan eduksi taikka kun päätösyhdistelmässä on hallintomenettelylain (598/1982) 26 tai 27 §:ssä tarkoitettu virhe, sovelletaan tämän lain ja hallintomenettelylain säännöksiä, jollei vakuutusoikeudesta annetussa laissa (14/1958) toisin säädetä.

25 §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun valtiokonttori on 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut tämän lain mukaisia etuuksia aiheettomasti. Siltä osin kuin valtiokonttori on maksanut aiheettomasti kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain tai yksityisten alojen eläkelakien mukaista etuutta, takaisinperinnästä päättävät näistä etuuksista huolehtivat eläkelaitokset siten kuin näissä laeissa säädetään. Valtiokonttori antaa kuitenkin viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan takaisinperittä-

vistä etuuksista päätösyhdistelmän ja perii takaisinperittävän määrän. Jos valtiokonttori perii takaisinperittävän määrän kuittaamalla, sovelletaan 1 momenttia ja siinä tarkoitettuna eläke-eränä pidetään valtiokonttorin viimeisenä eläkelaitoksena maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

25 a §

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, koskee myös valtiokonttorin 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaa päätösyhdistelmää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan virka- tai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Lain 15 §:n 5 momentissa säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1966 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Tällä lailla kumotaan 9 päivänä joulukuuta 1966 annetun valtion eläkeasetuksen (611/1966) 6 ja 7 §, sellaisena kuin niistä on 7 § osaksi asetuksessa 1673/1995.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

Laki**valtion perhe-eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain (774/1968) 9, 15, 19, 20, 20 a, 21, 22 ja 22 a §,
 sellaisina kuin niistä ovat 9 § laeissa 697/1985, 325/1995 ja 1672/1995, 19 § laissa 103/1990, 20 § laeissa 1190/1994 ja 294/1999, 20 a § laissa 1233/1995, 21 § mainitussa laissa 1190/1994, 22 § osaksi laissa 1530/1993 ja 22 a § viimeksi mainitussa laissa,
muutetaan 16 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 103/1990, sekä
lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Perhe-eläkettä koskevan päätösyhdistelmän antamisesta sekä perhe-eläkkeen maksamisesta, ulosmittauksesta, takaisinperinnästä, viivästyskorotuksesta, eläkelaitoksen regressioikeudesta, perhe-eläkeasiassa annettua päätöstä koskevasta muutoksenhausta, itseoikaisusta ja oikeudesta nostamatta jääneeseen perhe-eläke-erään on soveltuvin osin voimassa, mitä valtion eläkelain (280/1966) mukaisista eläkkeistä säädetään.

16 §

Leskelle, jonka oikeus perhe-eläkkeen saamiseen 1 momentin mukaan lakkaa, maksetaan kertasuorituksena määrä, joka on yhtä suuri kuin hänen leskeneläkkeensä kolmen vuoden ajalta olisi ollut. Kertasuorituksen perusteena käytetään viimeksi maksettua kuukausieläkettä tai, jos valtiokonttori toimii valtion eläkelain 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena, sen maksamaa eläkkeiden yhteismäärää kuukaudessa. Jos lakkautettua leskeneläkettä aletaan

1 momentin nojalla maksaa uudelleen, eläkkeestä vähennetään maksetun kertasuorituksen määrä siten, että kulloinkin maksettavan eläkkeen määrästä vähennetään kolmannes enintään yhdeksän vuoden ajalta. Saman edunjättäjän jälkeen kertasuoritus maksetaan vain kerran.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 383

Laki

kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä 11 päivänä joulukuuta 1997 annetun lain (1152/1997) 4 § seuraavasti:

4 §

Toimeenpano

Tämän lain mukaisen eläketurvan toimeenpanosta, eläkkeen maksamisesta, keskeyttämisestä, lakkauttamisesta ja muusta hoidosta sekä muutoksenhausta, oikaisemisesta, uudelleen käsittelystä ja vastaavista menettelyistä on voimassa soveltuvin osin, mitä valtion eläkelaisissa säädetään eläkkeistä ja eläkeasiain hallinnosta. Eläkemaksun perimisestä valtion eläkerahastoon säädetään valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1372/1989).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 384

Laki**vakuutusoikeudesta annetun lain 5 a §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään vakuutusoikeudesta 17 päivänä tammikuuta 1958 annetun lain (14/1958) 5 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 278/1999, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

5 a §

Jos 1 momentin 2—7 kohdassa mainituissa asioissa on kysymys siitä, oikeuttaako sairaus, vika tai vamma mainittujen lakien mukaiseen eläkkeeseen, asian käsittelyyn osallistuvat sen lain mukaiset maallikkojäsenet, jonka eläketurvan piiriin henkilö on viimeksi kuulunut tai jonka mukaiseen eläketurvaan tuleva aika liitetään. Jos kuitenkin kysymyksessä on yksinomaan työntekijäin eläkelain 10 d §:n 5 momentin soveltamisesta, maallikkojäsenet osallistuvat asian käsittelyyn siten kuin 1 momentin 2—5 kohdassa säädetään.

Tätä lakia sovelletaan eläkehakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan. Lakia ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun eläkkeenhakija saa ennen lain voimaantuloa myönnettyä ja lain voimaan tullessa maksussa olevaa omaan työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 1—4 tai 10—13 kohdassa mainitun lain mukaista eläkettä siihen saakka, kun eläkettä maksetaan yhdenjaksoisesti tai keskeytettyä eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*